

**СЯМ'Я –
ПРИТУЛАК
ДАБРЫНІ**

І ДАРОСЛЫЯ, І ДЗЕЦІ — УСЕ СУСЕДЗІ ПА СУСВЕЦЕ (*Уладзімір Мазго*)

Адгадайце загадку.

Вакол зямлі нас водзіць часта,
На дно марское апускае,
Да самых зорак узнімае...
Мы з ёй сваё шукаем шчасце.
А хто шукае — той знаходзіць,
Жыве прыкмета ў народзе.

Іван Муравейка.

Раскажыце, пра што вы марыце. Кім хочаце
стаць, калі вырасцеце?

Дзіцячыя мары

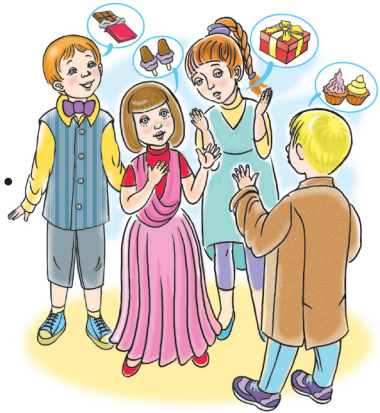
Тадзіяна Кляшторная

— Дарослым хутчэй бы мне стаць,
Хутчэй бы пайсці працаваць.
На першую, мабыць, зарплату
Я б накупляў шакаладу.

— А я — самых смачных пірожных!

— А я — у шакаладзе марожаных!

Апошняя прамовіла Міла:
— А я б падарунак купіла
Мамачцы — лепшы ў свеце.
— І мы! —
Закрычалі ўсе дзеці.

1. Пра што марыў кожны з герояў? Прачытайце.
2. Ці спадабалася дзецям мара Мілы? Чаму?
3. Чыя мара вам найбольш даспадобы? Чаму?
4. Як вы разумееце сэнс прыказкі?
  - Добрае дзіцятка бацькоў думкі адгадвае.

Знарók — *рус.:* нарочно.

Шы́ба — шкло, устаўленае ў аконную раму.

Незнарок і знарок

Вісарыён Гарбук

Лўжына яшчэ здалёк убачыла Юру і ўзрадавалася.

— Бяжы сюды, пагуляй са мной! — паклікала яна.

Юра з разгону пераскочыў цераз лужыну, толькі пёрскі ва ўсе бакі паляцелі з-пад чаравікаў.

— Давай гуляць, хто вышэй падскочыць, — сказаў Юра.

Лужына, нібы дураслівае шчаня, то адступала перад хлопчыкам, то хапала яго за ногі, узлятала фантанам і абсыпала дажджом. Нарэшце яна так раздурэлася, што абліла Юру з галавы да ног.

— Ай! — спужаўся хлопчык. — Што я цяпер буду рабіць?

— Бяжы да мяне! — паклікала Юру гліна, што ляжала непадалёку. — Мяне дождж размачыў, і ты налепіш сабе цацак.

Прысеў Юра перад глінаю і ўзяўся за работу. Вылепіў ракету, паставіў яе на пляцоўку для запуску. Побач выстраіліся самалёты і самазвалы. Вартаваць ракетадром даручыў кату Цімку і аўчарцы Сігналу, якіх вылепіў пасля.

Зірнуў Юра на свой касцюмчык, уздыхнуў і пабег па вуліцы.

Тут убачыў яго высокі плот і пачаў дражніцца:

— А ты не ведаеш, што я за спінай хаваю?

— Падумаеш, — адказаў Юра, — узлезу на цябе і пагляджу.

— Не, не ўзлезеш. Я высокі.

Падбег Юра да плота і пачаў караскацца. Узабраўся, сеў, паглядзеў наўкол і сказаў:

— Хто перамог?

— Пабачым, як ты злезеш, — усміхнуўся плот.

— Магу нават саскочыць, — пахваліўся Юра.

— А я цябе не пушчу, — плот учапіўся сучком за Юраву куртачку.

— А я ўсё роўна саскочыў, — адказаў Юра, апынуўшыся на зямлі.

Калі хлопчык сядзеў наверх, яго ўбачылі каменьчыкі, насыпаня каля хаты цёткі Дашы, і паклікалі да сябе.

— Нам так абрыдла ляжаць на адным месцы. Пагуляй з намі.

Падбег Юра да каменьчыкаў і пачаў падкідаць іх угору. Усім было весела, і кожны

каменьчык спяшаўся хутчэй трапіць у рукі да хлопчыка.

Раптам адзін, самы нецярплівы, вырваўся з пальцаў у Юры і паляцеў зусім не ў той бок. Юра і ахнуць не паспеў — дзынь! Каменьчык разбіў шыбу ў акне цёткі Дашы і заляцеў у пакой.

Спалохаўся Юра, разгубіўся. Але тут яго выратавалі ногі. Яны самі — хлопчык і вокам не паспеў міргнуць — прынеслі Юру дадому.

— На каго ты падобны! — пляснула рукамі маці.

— Я незнарок, — адказаў Юра.

— Што ж ты цяпер будзеш рабіць? — спытала маці.

— Не ведаю.

— Хіба ты забыўся, чаму я цябе вучыла?

— Не: зрабіў дрэннае незнарок — папраў на добрае знарок.

— Ну дык бярыся за работу.

Юра зняў куртачку, зашыў яе, вымыў, павесіў сушыць, паваксаваў чаравікі, па-

мыўся сам, пераапануўся і моўчкі падышоў да маці.

— Вось і малайчына! — пахваліла маці. — Але чаму ты такі сумны?

— Эх, — уздыхнуў Юра, — так незнарок усё робіцца. Мама, я да цёткі Дашы павінен схадзіць. У яе шыба разбілася.

1. Як вы разумеете заглавак апавядання? Прыдумайце сваю назву твору.
2. Прачытайце апошні абзац твора. Як вы разумеете словы Юры?
3. Уявіце сябе героем гэтага апавядання. Як бы вы паводзілі сябе на месцы Юры?
4. Паразважайце, якім мог быць працяг гэтай гісторыі. Як Юра выправіў свой дрэнны ўчынак? Хто дапамог яму?
5. Раствлумачце сэнс прыказкі.
  - Бацькоўскае слова дарэмна не гаворыцца.
6. Падзяліце апавяданне на часткі згодна з прапанаваным карцінным планам (с. 90) і падрыхтуйце падрабязны пераказ твора.

Запомніце ветлівыя словы і выразы, з дапамогай якіх можна папрасіць прабачэння.

- Прабачце, калі ласка!
- Я прашу прабачэння!
- Вельмі шкадую, што нарабіў вам клопату.
- Не сярдуйце, прашу вас, так атрымалася.
- Даруйце мне, мне вельмі непрыемна.
- Даруйце мне, калі ласка, я памыліўся.